

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: **Kiadó laptulajdonos:**
 Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

A nép bőrére.

— augusztus 24.

A diplomáciai életben állandó piaci kofálkodás folyik a különböző államkapcsolatok adás-vétele tárgyában. Bármilyen szilárd és félelmetes is valamelyik hatalom, állandóan zaklatja a féltékenység sötét szándéku ördöge, mert érzi, hogy a hatalmával csak az irigyei, az ellenségei szaporodnak. Ez az érdekes jelenség leginkább szembe-tűnik az angol impérium folytonos diplomáciai fészkelődésén, amely arra irányul, hogy azt a rengeteg birodalmat (amelynél nagyobb és hatalmasabbat alig tud képzelni az emberi fantázia) még inkább kiterjessze és megszilárdítsa. Mintha az angol a világ egyik felének birtokában a világ másik felét is hatalmának fénykörébe akarná venni, merkantilis szelleme nem nyugathat, állandóan diplomáciai eselszövényeken töri a fejét, a gyöngét fölemeli, hogy külpolitikai humanitását megcsodálja a világ, a félelmetes erejét mindenáron gyöngíteni igyekszik, nehogy árnyékként kövesse az ő világra szóló, előretörő nagyhatalmát. Ez az angol mesterkedés állandóan belejátszott az orosz-japán háboruba is és egyik okozója volt annak a — megengedjük örvendetes — ténynek, hogy a harc-téren várhatólag meg fog szünni a tömegtelen embergyilkolás és a pusztító,

barbári küzdelmet minden borzalmával együtt át fogják adni a világtörténelemnek. A most folyó béketanácskozások föllidézöje ugyanis tudvalevően az angolok és amerikaiak békéltető beavatkozása volt. Ez a két világhatatom most szövetségre kíván lépni egymással, főként azért, hogy az angol faj gazdasági súlyát mindenekelőtt növelje és hogy a két hatalom gazdasági erőarányait mindkettő hasznára kielégítse. Hogy ez a szövetség a maga kereskedelmi céljainak megfelelőleg létrejöheszen, ehhez szükség van arra, hogy az orosz politika esődjé, tökéletes veresége egy szégyenletes békével betetöztessék s hogy Oroszország gazdasági erejét a béke válságdíja némileg kimerítse. Ha az orosz impérium napja alászáll, gazdasági jelentősége csökken, természetesen kedvezőbbekké lesznek az angol világhódító politika kilátásai és az angol-amerikai szövetség gazdasági harácsolásának, kapitalisztikus tulajkapásainak szabadabb tere nyílik. Oroszország ugyanis azért vivja e harcot, hogy ura lehessen a keleti piacnak, Angolország és Amerika viszont azért törekszenek az orosz gazdasági politika megbuktatására, hogy a saját hatalmi politikájuk utját egyengessék.

Ez a hatalmi versengés ismét a nép bőrére megy, mert valahol csak fölélnkül a gazdasági verseny, valahol csak a hatalmasságok a nép szükség-

leteinek piacán vivják meg a maguk diplomáciai küzdelmét, mindig alászáll a munka értéke, mert amire spekulálnak, az elsősorban a munkáskéz, a teremtő erő. Hogy az angol és amerikai hatalmasságok titokban Oroszország letörésére szöyetteztek, annak az első következménye az lett, hogy a keleti harc-téren gyilkos csatában több száz-ezer ember, tulnyomólag a nép fiai elhullottak, a második következménye pedig az lesz, hogy a föllázított gazdasági féltékenykedés rá fogja vetni magát a munka területére, ott megöli a munka érdekét s csak a saját egyoldalú kapitalisztikus hatalmi politikájának hizálására törekszik. A népről pedig meg van írva a sors könyveben, hogy vagy a csatatéren pusztul el a versengő hatalmak által rendezett emberirtó küzdelemben, vagy éhen hal a békében, amikor a gazdasági versengés szintén az ő bőrére spekulál, elsősorban azt cserzi ki és árulja a hatalom piacán.

Ezt a diplomáciai prostitúciót pedig csak a népek egyetértése, a munka szuverén jogának kiküzdése szüntetheti meg. A nép viseltessék a legteljesebb bizalmatlansággal minden diplomáciai humanizmus iránt, mert csak látszólagos, csak tetszetős álarca a kérlelhetetlen hatalmi uzsorának. A nép ne tűrje el, hogy mint a prostituáltat, adják-vegyék a testét, a lelkét, mindenét,

Eszményi élet.

Irta és Debrecenben a homok kerti olvasó egyesület által rendezett ünnepélyen 1905. július 15-én előadta: Dr. Király Péter.

Az élet oly szép, oly kellemes volna...
 E föld, a sok kinszenvedés pokolja
 Paradicsommá lenne varázsolva
 Hogyha születni nem lehetne többé,
 S a jók, igazak élének örökké!

Az ember akkor tudná miért fárad,
 A boldogságnak építve várát
 Mit szét nem dultna gyilkoskezü „század”.
 Boldogan élénk itéletnapjáig,
 Mig a föld táplál, mig a nap világít.

A jók élete véget sosem érne,
 Születés, halál zord anyagcseréje
 Sívárságától az ember nem félne;
 Csak a rosszlelkű gonosz tevők, rablók
 Csak ők lennének e földön halandók.

Az igaz ember tanítva, tanulva,
 Megnemesülne a sok hitvány durva
 Böles tanítások leskékén okulva,
 Az igazság, a mely ma úgy letörpül:
 Kipusztítana minden gázt e földről!

Letörnök a sok gaz potentát szarvát,
 Erény, érdem elvehetné jutalmát,
 Visszakapná őt illető uralmát:
 Elnyomott milliók megnemesülnének —
 Koronák, trónok megsemmisülnének.

Betönteném én is a hivatásom,
 Ha nem lenne gaz lelkű, a ki bántson,
 Ha nem támadná meg pályafutásom
 Emberekből alkotott kutyafalka,
 Mely a jókat veszettül összemarja.

Pokolba üznök a sok hitvány aljast
 Bitor fényétől megfosztott hatalmást,
 Megátalkodott javíthatatlan gázt,
 Addig irtanók, a mig mind kipusztul
 S megszabadulnánk végkép a gonosztul!

Az asszony szabadsága.

Irta: Balassa Sándor.

A társaságban házasságokról beszélgettek. Szóba kerültek a pletykák, melyek egyik másik család boldogságáról vagy boldogtalanságáról szóltak. Az okok, a melyek a katasztrófákat előidézik. Az asszonyok a maguk igazát védték s állhatatosan megma-

radtak a mellett, hogy a boldogtalan házasságnak csak a férjek rosszassága az egyetlen oka. A férfiak természetesen az ellenkezőjét bizonyították.

— A férfi soha se lehet olyan rossz, mint az asszony, — kezdte a beszédét egy kopasz fejű ur, a kiről mindenki tudta, hogy fiatalabb éveiben réme volt a férjeknek, de most a felesége áll rajta bosszút a multért.

— Csak maga ne beszéljen Berki ur válaszolta egy tüzes szemű asszony. Magának jobb nem szólni e kérdésben.

— Miért, talán mert tapasztalati igazságról beszéllek.

Ugyan kérem nincsenek tapasztalati igazságok.

— Lehet, hogy Önnél így áll a dolog nagyságos asszonyom de nálam...

— Kérem, én tudom, hogy ön veszedelmes asszonyesábitó volt, de azért mégis azon az állásponton vagyok, hogy a férfi inkább a hibás, mint az asszony.

— Ott, a hol — jegyezte meg egy fiatal ügyvéd.

— Hát jó mondjuk úgy hogy egyaránt hibásak a felek.

— Kérem nem mindig — szölt újra a

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-koosi.

csak azért, hogy némelyek jó üzletet csináljanak és gazdasági javakat gyűjtse-
senek, hanem harcoljon az erkölcs-
telen kizsákmányoló hatalmi rendszer
ellen, ami az egyedül győzhetetlen
fegyver a világon: a saját munka-
erejével.

Politikai hírek.

— **Gróf Apponyi Albert.** A válság-
hoz magas színvonalu hírlapi cikkeiben
hozzászóló államférfiakhoz csatlakozik gróf
Apponyi Albert. A „Budapesti Hírlap” teg-
nap számában kezdte meg „a törvényes
ellenállásról” szóló, négy közleményből álló
cikksorozatát. Az 1861. és 1865-iki felira-
tokból vett számos idézettel támogatja ál-
láspontját. „Az egész hatvanhetes koncepció
— írja Apponyi — a parlamentáris magyar
minisztérium létezésén nyugszik, mint egyik
alapföltételén: a hatvanhetediki törvényho-
zóknak soha eszébe sem jutott, hogy jöhes-
sen idő, midőn nem lesz ilyen minisztérium,
sőt, a mikor bevallottan imparlamentáris
minisztérium fogja vezetni az ügyeket és a
mikor ennek az állapotnak alkotmányos és
törvényes voltát fogják vitatni.” Tisza gróf
legujabb működéséről pedig a következő
ítéletet mondja Apponyi Albert gróf: „Sza-
badelvü párti név alatt bárki is hiába pró-
bálkoznék ma mandátumot kapni Magyar-
országon. Már csak azért sines értelme a
párt fönmaradásának. Ha mégis, Tisza gróf
arról használja föl még fönálló vezéri po-
zióját, hogy egy esomé embert szabadelvü
párt emevezéssel összetartszon, ez csak a ke-
serü dac és makaesség indulatából eshetik
meg. Ez pedig lehet szerencsétlen személyi
törekvés, de nem országos érdek, nem poli-
tikai program. Csak szomorú folytatása
azoknak a balfogásoknak, a melyek Tisza
gróftól és pártját az utolsó tíz hónap alatt
kudarcról kudarcra vitték.”

A nagy válság.

A szabadelvüpart nagygyűlése.

— augusztus 24.

Az egész ország feszült érdeklődése az
országos szabadelvüpart tegnapi értekezletére
irányult. Eltörtént e mellett a darabant mi-
nisterelnök isehli utja, a koronatanács ha-
tározata, minden, s csak azt várják po-

litikai körökben is, hogy a roskadozó sza-
badelvüségnek csákánynyal megy-e a párt
komolyabb része, vagy foltozgatni kívánják-e
a bomladozó falakat. A szabadelvüpartnak
ugynevezett 23 as csoportja értekezlete előzte
meg a nagygyűlést. A Pannónia-szállóban
tegnap délelőtt ültek össze: Dániel Ernő
báró, Szivák Imre, Dániel Tibor báró, Iss-
kutz Győző, Semsey Boldizsár, Révai Si-
mon, Osztróuczky László, Radisich Jenő,
Csepreghy Imre, Kabdebó Gergely, Raisz
Aladár, Miklós Ödön és Sándor Pál. Az ér-
tekezlet három rendbeli indítvány benyújtá-
sában állapodott meg. Az egyik indítvány a
már ismeretes Issekutz-féle előterjesztés, a
másik indítványt Miklós Ödön, a harmadi-
kat Dániel Ernő báró nyújtja be. A Miklós
Ödöné, a katonai kérdésben a végrehajtásra
nézve részleteket is foglal magában, köve-
teli a honvédségnek extenzív, a közös had-
seregnek pedig intenzív fejlődését.

A Dániel féle indítvány a paritás teljes
végrehajtását követeli, kimondani kéri hatá-
rozatként, hogy a jelenlegi liberálispart hi-
vatását politikai szempontból nem teljesít-
heti többé.

Az indítványokat nem mint a csoport
álláspontját terjesztik be, hanem ki-ki saját
egyéni véleményeként.

Volt egy negyedik indítvány is a Sán-
dor Pálé, olyan értelmű, a mely lehetővé
tette volna a párt teljes együtt maradását.
Ezt az indítványt a csoport azonban vissza-
vetette.

A szabadelvüpart értekezlete.

Délután négy órakor vette kezdetét az
országos szabadelvüpart értekezlete, a me-
lyen Podmaniczky Frigyes elnökölt.

Az értekezletről hatan mentették ki
magukat s ennek tudomásul vétele után Pod-
maniczky Frigyes az ülést megayította, is-
mertette az értekezlet egybehívásának előz-
ményeit. Majd felolvastatta Nagy Ferenc és
tiz társa aláírásával ellátott levelét, a mely-
ben a pártból való kilépésüket bejelentik a
követekzők:

Szivák Imre, Semsey Boldizsár, Kab-
debó Gergely, Justh Ferenc, Csepreghy Ist-
ván, Révai Simon báró, Raisz Aladár, Wenk-
heim István, Apáthy Péter és Radisich Jenő.

— Kérem, kérem, az asszony nem férfi.
Nincs meg a teljes eszelekvési szabadsága.

— Ugyan miért? Talán, mert sorsa a
férfi?

Hát legyen. De akkor a férfi is ismerje,
el azokat a kötelességeket, a melyek vállain
nyugosznak a házassága folytán. — Ugyan
hát nincs igazam akkor, ha azt mondom
a mit a férfinak szabad, szabad a nőnek is.

— No de nagyságos asszonyom, itt
már tulságosan eredeti. Hát hová lenne ak-
kor a „glóriával” övezett nő.

— En a szabadságot az asszonyokra
értem, mert leány nem teheti meg, azt amit
az asszony. Ez igaz. A lányokat úgy óvják,
féltik, rejtegetik, hogy tisztán, szentként áll-
jon a férfi előtt. Elfojtják a vágyukat, le-
hűtik a vérüket, ha forrni kezd, csak hogy
hőféhéren legyen a férjéé.

Mig maguk férfiak, ha még be se töl-
tötték a tizennegyedik évüket, már élvezik
az élet minden kínálkozó gyönyörét. Elve-
zik addig, a mig megundorodnak tőle. Aztán
feleségül vesznek egy olyan leányt, a kit
kötelességünk lenné bevezetni az életbe! De
nem teszik, hanem elhagyják, mert úgy te-
kintik a házasságot, hogy az csak nyuga-
lomra, pihenésre jó. Holott az asszonynak
zajgó forrongó élet kell, folyton, folyton.

Örökös, zajgó, pezsgő, forrongó élet!
— Hiszen van némi igazság benne,
mint elméletben, de a házasságoknál nincsen
mindig így.

Ezután Dési Géza kért szót. A huszon-
hármassak értekezletéről beszél és kijelenti,
hogy a hírlapi közlések szerint Miklós Ödön
megvádolta Tisza István, hogy a párt vezér-
séghez ragaszkodik. Ezt visszautasítja a
maga részéről és felszólítja Miklós Ödönt,
hogy nyilatkozzék a hírlapi közlésekre vo-
natkozólag.

Miklós Ödön kijelentette, hogy a hírlapi
közleményekre nem fektelett súlyt s
ezért nem tartotta szükségesnek megeafolni
a neki tulajdonított állításokat. Egyben be-
jelentette, hogy kilép a pártból, de egy
párthoz sem csatlakozik s Tisza személye
iránt a legnagyobb tisztelettel viseltetik.

Kubinyi Géza: A ki nem párttag, az
menjen ki innét.

Erre Miklós Ödön szó nélkül eltávozott.

Ezután Dániel Ernő terjesztette elő
határozati javaslatát, a melyet hosszú be-
széddel indokolt.

Dániel után Tisza István emelkedett
szólásra. Meglepetésének kifejezésével kezdte
a beszédet, hogy azok, a kik az értekezletet
indítványozták kiléptek a pártból és így csak
azok maradtak a kötelékben, a kik a párt
zászlaját a porba hullni nem engedik. A
párt elveihez hiven ezután is folytatja a har-
cot és várni fog, a mig a viszonyok határo-
zottan fejlődnek. Kijelenti, hogy határozot-
tan megmarad az álláspontján, mert a párt-
bomlás a koalíció bátorságát élesíti.
Csakis pártunk magatartása — mon-
dotta tovább — készíti a koalíciót
mérsékelt politikára. Kijelenti, hogy Dániel
javaslatát elfogadja.

Issekutz Győző terjesztette elő ezután
határozati javaslatát, mire Sándor Pál beszélt.
Utána Khuen Héderváry szolt.

Tisza István az Issekutz féle javaslat
ellen hosszasan beszélt, a párt elfogadottnak
jelentette ki a Dániel féle javaslatot.

E szerint a szabadelvüpart az eddigi
alapon kitart továbbra is, de késznek nyi-
latkozik az esetre, ha a 67-es alapon álló
pártok egyesülnek, külön pártállásuk fel-
áldozásával új párt alakulásában részt
venni.

— Az ülés ezzel véget ért.

— Legtöbbször. Így tehát kénytelen az
az asszony is élvezeteket keresni. Itt kérem
én a teljes eszelekvési szabadságot. Vagy tes-
sék valami más módot kieszelni, hogy a
házasságokat ne zavarja meg az asszonyra
olyan örjítő nyugalom. Boldog csak olyan
házasság lehet, ahol teljesen meg van az
egyetértés, vagyis a férj jogokat kap és jo-
gokat ad.

És ha így lenne, több mint bizonyos,
nem lennének hűtlen asszonyok. Ha a férjek
örökösen a feleség elégedettségére töre-
keznek.

— Hát most mást mondok nagyságos
asszony. Mi a véleménye az olyan házasság-
ról, a hol fordítva áll a dolog. Tudniillik a
mikor az asszony, illetve leány élvezte ki az
élet kínálkozó gyönyöreit és a férj a „liljom
szál.”

— Ez a házasság mindenesetre szeren-
cesébb. Mert a férfinak meg van a felesége,
a feleségnek meg a férje. Tudok magam is
egy esetet. Hallották talán híret Darvas-
nak, a híres nő gyógyásznak. Ez az ember
egy nagyon közönséges személyt vett ma-
gához.

Hogy úgy mondjam, a sárból emelte
magához és lássák, ott meg van az egyetér-
tés. A férj és az asszony is boldog. Szeretik
egymást, bűnös gondolatuk soha sines. Pe-
dig lássák, annak idején, a mikor szó volt
erről a házasságról, mindenki azt mondta,

kopasz ur. És újra csak azt mondom, hogy
az asszony rosszabb a férfinél.

— A tárgy fölött sokat lehetne vitat-
kozni kedves Berki ur, sőt, ha példalózni
akarnék be tudnám bizonyítani azt is, hogy
részemen az igazság.

— Kiváncsi vagyok az igazára. Figyel-
meztetem azonban, hogy csak új érveket
használjon, mert az a bizonyos liljomlány-
ság egy kissé elkopott.

— Hát a férj hanyagsága? Hát az
unalom?

— Ezek nem érvek, mert ez a férfias-
sághoz tartozik. Ezek tulajdonságok.

— Ugyan, hogy mondhat illet. Az a
férfiasság, ha valaki elhanyagolja a fele-
ségét?

— No nem éppen, de hát az asszo-
nyok maguk se szeretnék, hogy a férjük foly-
ton a nyakukon ülnének és higye meg, ha a férj
egy kissé feledékenyebb is az asszonyával
szemben, az még nem ad jogot a hűtlen-
ségre.

Hát, hogy a hűtlenségre mi ad jogot,
az másodrendű kérdés. Az első az, hogy
először van e joga annak a férfinak a szent
fogadalma után elhanyagolni a feleségét,
vagy egyáltalán feledékenynek lenni.

Ha van, akkor az asszonynek is joga
van a körülményeket figyelembe véve — ugy-
asztani be az életét, a hogy jól esik.

A darabantok maradnak.

A darabant miniszter kapkod. Ide is, oda is ugrál. Azt se tudja, melyik oldalon fáj és kavarog a feje. Ischlből jelentik, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök, aki az udvari ebédre hivatalos, még kedden elutazott Ischlből és tegnap szerdán délben Budapestre érkezett.

Fejérváry ischli utjáról megbízható helyről sok érdekes dolgot írnak. A törvénytelen kormány mindenképpen maradni akar a kényelmes és puha bársonyszékben s ezért olyan hazafiatalan memorándumot terjesztettek a felség elé, amely természetesen nagy tetőszéssel találkozott az osztrák érdekek védőjével. Így hát nem csodálatos, ha a királyt ráverték arra, hogy jóváhagyja a kormány briganti programját.

Íme egy kis kivonat belőle:

A kormány szeptember 15-én előadja a Házban összes jövőre szóló terveit és bemutatja addig elkészíthető törvényjavaslatait.

A Házat január elejéig elnapolja.

A kabinetet egy a latere miniszterrel kiegészíti. A pénzügyminiszter, ha Popovics vállalná névleg is, miután tényleg az, Popovics lenne; ha nem, akkor marad minden, ahogy van és új minisztert nem keresnek.

A kormány szempontjából megbízhatlan főispánokat elbocsátják és ujakat neveznek ki.

Október elsején beszüntetik a törvényhatóságok állami dotációját.

A kereskedelmi szerződéseket megkötik.

Az ujoncpótlásról adminisztratív uton gondoskodnak.

A közös költségek járulékait fizetik.

A szükséges pénzről ideiglenes hitelművelet útján gondoskodnak.

A benyújtandó törvényjavaslatok ügyében Lányit, a pénzügyminiszterség esetleges átvétele, de főleg az ideiglenes hitelműveletek megbeszélése végett Popovicsot Ischlbe rendelték.

Ezek száraz tények. Forrásom pedig legalább olyan jól informált egyéniség, mint maga Fejérváry.

Szórakozásokról.

— Irta: Inot. —

I.

„Dolgozunk, hogy élvezhessünk.”

A munka és az élvezetek rendszeres és arányos változtatása tehát az igazi életi vágyunk!

A nyugalom: az alvás és szórakozás! mely arra szolgál, hogy pihenjünk és új erőt gyűjtsünk az ismétli munkára, ép oly szükséges, mint maga a munka; újja teremt, midőn a test, vagy az agy munkája, fizikai, vagy szellemi erőnköt kifárasztotta, kimerítette.

A szórakozás tehát alapjában véve nem egyéb, mint ama életmozgások, melyek a szigorúan vett metiérken, vagy tanulmányainkon, azaz oly állapotban kívül esnek, mely nem szorosan kapcsolatos az életfön tartás és életkövetés követelményeivel, például: kenyérkeresetünkkel; hanem inkább kedvteléseinkre, üdülésünkre szolgál s idejét rendszerint a munka és alvás közötti intervallum, képezi.

Ilyeneknek tekinthetők különben mindama speciális foglalkozások is, melyeket az ember a tulajdonképeni hivatalán kívül gyakorol, még akkor is, ha utána némi mellékjövédelmre számíthatunk.

Ismertem tehetségeket, akik szellemi munkával foglalkoztak, irodai emberek voltak: mellette azonban a kézipar különböző ágaiban is több kevesebb gyakorlattal bírtak. De olyant is, aki varrógépet, órákat javított, sőt jól használható lábbeliket is készített, ami neki még külön jövédelmet is hozott. Tehát legkedvesebb szórakozása és kedvtelése egyszersmind hasznót is hajtott.

Vizont olyanokat, akik iparosok lévén, szabad idejükben az irodalommal foglalkoztak, vagy az általok üzött iparág fejlesztésén és tökéletesítésén fáradoztak s hol egy jó eszmének adtak helyes gyakorlati irányt, hol pedig mesterségüket művészi fokra emelték.

Valamint tehát amannál a fizikai foglalkozás: a szórakozás és kedvtelés! a szellemi foglalkozás ellenben a munka, úgy megfordítva, hasonló a viszony emennél. Testünk-lelkünk épsége az egyiket úgy kívánja, mint a másikat. Nem szabad azonban az ilyen szórakozásokat sem tulhajtani, különben a szórakozásból is munka lesz, már pedig az állandó munka: testet-lelket egyaránt elesigázza. A munka és a szórakozások arányos váltakozása ellenben hatályos gyógyszer: az álmatlanság, kimerült

idegek, szívdobogás, ingerlékenység s több efféle bajok ellen.

Socrates, Plato, Caesártól kezdve szt. Bonifác, Luther, Nagy Frigyes, Napoleon, Voltaire, Kant, Goethe, Scott, Pitt, Humboldt stb. mind nagy elöszereettel adóztak különböző hasznos, könnyed sőt gyermekies szórakozásoknak is. Ugy látom, hogy azok az emberek, kik elég módosak találnak legnagyobb élvezetet saját munkájok gyümölcsében; valamint a nagyok és bölcsök, az ártatlan szórakozásokban.

A midőn Diocletiant kérték, hogy foglalja vissza a császári méltóságot, melyről lemondott, azt felelte a követelnek: „nem kérnétek tőlem ilyen dolgot, ha látnátok azon szép dinnyéket, melyeket most érlelek és a növényzetet, melyet nyári lakom körül létesítettem.”

Valakinek saját gyártmányu otromba butoradarabja, az önápolta virágok, az önterelte gyümölcsök vagy nevelte baromfi stb., vagy az irodalom terén elért legszerényebb eredmények is, mindenesetre a legkedvesebb dolgok közé tartoznak, eltekintve attól, hogy egészség és kedélyünkre egyaránt kívánatosak és abszolút nagy becsűek.

Ha gondolataink a munkánál összpontosulnak, annál szabadabbak a szórakozások tágmezején, s így a szórakozások hozzájárulnak létre elrejtett tehetségeit is.

Jókaíró, akinek munkája csupán a mennyiséget véve rendkívüli volt, tudjuk, hogy tanulmányain kívül, a természettel, borászattal, gyümölcsészettel sőt még a szobrászattal is elég sikeresen foglalkozott; impressziói, melyek regényeiben oly szépen nyilvánulnak s melyeket főként szórakozásaiból merített, bizonyára nem csak elragadó, de tanulságosak is.

Egy kis eltérést engedek meg magamnak akkor, amidőn egy pillanatra visszamegyek az ókorba, az életbölcsesség ama ókori bölcsökhöz, akiknél mindig az etika volt fő dolog, akiknek célja volt a gondolkodás utjain az embereknek.

Tárgyamnál csak két irányt kívánok e rég mult korból érintem, ugyanis egyfelől az epikurizmust, mely az élvezeteket — főként az érzékeit — mindenképpen kedveli; másfelől a stoicizmust, mely szigorúan megkülönbözteti az erkölcsileg jót a pusztán kellemestől.

(„Pécsi Napló”)

(Folyt. köv.)

Egyház és iskola.

Iskolaszéki ülés. A debreceni ev. ref. egyház iskolaszéke e hó 25-én d. u. 4 órakor az egyház tanácsstermében ülést tart. Tárgyak: folyó ügyek.

Beírások és egyéb tudnivalók a Kereskedelmi Tanintézet tagozatainál. A felső kereskedelmi iskolában a folytatólagos beírás szept. hó 1-3 napjain d. e. 9-12 ó. történik s a javító vizsgálatok aug. hó 31-én reggeli 8 órakor kezdődnek. A tanév ünnepeles megnyitása szept. hó 5-én reggeli 8 órakor lesz. — A polgári iskolában a folytatólagos beírás ugyancsak szept. hó 1-3 napjain d. e. 9-12 órakor történik. Beírásnál felvételi díj fejében 5 kor, az első félévi tandíj fejében 30 kor. fizetendő. A javító vizsgálatok aug. 31-én reggeli 8 órakor foglalkoztatni. A felvételi és különbözeti vizsgálatok szept. hó 1-én d. u. 2 órától kezdődőleg vételek fel. A tanév ünnepélyes megnyitása és a tanítás kezdete szept. hó 6-án reggeli 8 órakor lesz. A női kereskedelmi tanfolyamon a rendes beírás szept. hó 1-4 napjain fog megtörténni. A beírásnál a 6 kor. felvételi díjon kívül az első félévi tandíj 50 kor. befizetendő. A rendes tanítás szept. hó 5-én d. u. 2 órakor kezdődik. — A keresk. tanonc iskolába szept. hó 3-án vasárnap, szept. hó 8-án pénteken és szept. 10-én vasárnap lehet beiratkozni. Minden tanuló beírásnál az első félévi tandíjat lefizetni tartozik. Az első ízben beiratkozók tanonc szerződésüket, legutolsó iskolai bizonyítványukat s végül iskolai bizonyítványukat is kötelesek bemutatni. A beírás-

hogyan két hét múlva szétválnak, mert kétségtelen, hogy a férj észre tér. Nos évek multak azóta, hogy egybekeltek és szó sincs még arról sem, hogy a legesekélyebb egyenlenség zökkenetente volna ki a boldogságukat a rendes mederből.

— Hát ennek meg van az oka. Az asszony megelégette a zajongó életet, annak minden gyönyörűségét és ő is ép úgy, mint a blazirt férfiak — nyugalomra vágyott. Aztán meg maga Darvas tanár is jarkorbeli férfi, a kinek szintén minden jóban volt része.

— No, ugye, az őn indoklása is azt bizonyítja a mit mondtam. Csak a kölcsönös megelégettség kell a házassághoz.

— Elfelejtett nagyszerű asszony hozzátenni valamit a mit persze nem tudhat. Azt ugyanis, hogy az olyan közönséges nők, a kiket fel kell emelni annak a férfinek magához nehezen tudnak megszeretni valakit, de ha mégis megszeretik, ez a szerelem viszonyu. Féktelen, határtalan, örökké való és sehogysem hasonlítható az olyan nők szerelméhez, a kiket rövid idő múlva meglehet hódítani. Ezeknek tapasztalatuk van s szívük, agyuk, ravasz, pillanatról, pillanatra számított s a míg a férfit nem érzik teljesen hatalmukban, örökös kétségben élnek. Hogyha aztán elérték a céljukat, már pusztán hálából, hogy felemelte magához, hűek, mint a kutyák az emberhez. Ez az oka annak egyes-

egyedül, hogy Darvaséknál boldogság honol. Meg volt és meg van most a mindene és így könnyű tisztességesnek lennie, bezzeg, ha a legesekélyebb nélkülözésben volna része, kitörne belőle ismét a régi rossz asszony.

— Tudja mit mondok én erre? Azt, hogy szabadság, korlátlan szabadság kell az asszonyoknak. Ha ez meg lesz, ha az asszony azt teheti éppen úgy, mint a férfi és ha a társadalom nem itéli el azt a leányt, a ki lányságában olyan, mint a fiatal ember, akkor mindenütt meglesz ugyanaz a boldogság a mi a Darvas féle házasságot jellemzi.

— Lehetséges, hogy valamikor megteremtődik ez az újrend, sok sok év múlva, de én azt hiszem akkor is lesznek emberek, a kik a minden szabadságot élvező nőkre azt fogják mondani:

— Ez nem tisztességes!

— Mást mondok, brosurát fogok kiadni ezzel a címmel: a nő szabadsága és megírom benne ezeket a korszakot alkotó új eszméket, a melyekért tudom, hogy ma még elítélnék.

A férfi ránézett az asszonyra s csak ennyit szólt:

— A brosurát a férfiak fogják nagyon helyeselni, esküdni mernék rá.

4
nál alapul szolgáló bejelentőlap, amelyet a tanonc főnöke tölt ki és ir alá, az iskola kapusánál kapható. A javító és pótló vizsgálatok szept. 3-án vasárnap d. e. 10—12 órákor vétetnek fel. A rendes tanítás szept. hó 14 én d. u. 2 órákor kezdődik. Az igazgatóság.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— augusztus 24.

A katonatiszt urak ez idő szerint szörnyű dühösek. Izzgatja őket a magyar vezény nyelvért való kitartó küzdelem.

Nem a magyar fiuk, a kikbe még nem folytotta vissza a hazafiai érzést az ármádia ostobaságának ugynevezett „hagyományos szelleme.“ Ezenkívül is éreznők kell, hogy a magyar szellem érvényesülésével övék a tér, övék az előhaladás, az osztráknak ellenben pusztulnia kell közülünk.

Hát éppen a nem magyar vérű, osztrák tisztok, aztán a tisztí kardbojtot apai, nagyapai, ősi hagyateknak tekintő ugynevezett „katonai fiuk“ a dühösek, az idegesek.

Ők idézik elő a botrányokat, a vérengzéseket. Egynél az elfojtott düh kitörése, a másikkal az a boldog tudat játszik közre, hogy a hány nemzeti érzést meggyaláznak, a hány *katya magyart* lemészárolnak, annál biztosabbra vehetik az előléptetésüket.

Eddig úgy lehetett, de éppen azon fáradozunk mi magyarok, hogy ezentul másként forduljanak a dolgok.

Ki kell verni az osztrákokat mindenünnen, a hová a lábát betette. Meg kell lakoltatni, a ki közülök a magyarság szent hagyományait megsérti. Oriási *deres* legyen a magyar sajtó és a magyar közvélemény, melyen egyebet sem porolnak, mint az osztrák politikáját és mindazt, a mi ennek védelme és függeléke.

A kassai botrány nagyot lendített a nemzeti érzéseken. Majd megkeserültek a Pietreichok, Paarok és Fejérváryak, a mit szellemök szülőit, a kassai hadnagyok véteket.

Vagy ne is így legyen magyarom? — Akkor hát nem is a nyúlra, hanem a *kores-magyarra* vonatkoznék a régi gyermekversike:

„Ember, farkas, hiuz, kutya,
Macska, nyest, menyét s a róka,
Sasok, baglyok, hollók, varjak,
Ölyvök, véresék és a szarka:
Mindannyi a nyulat falja.“

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— augusztus 24.

Szörnyű csunya dolog terjedt el annyira Debrecenben, mint a mérges kigözlés a mocsarak felett, mint a szerb tövis a mezelepett mezőkön.

Ez pedig a káromkodás. Förtelmes, gyalázatos beszédek folynak mindenfelé. Gyereket nem mentheted tőle, mert a város legdiszesebb utcáin is folyik a piszkos beszéd árja, ablakod alatt a favágó mulattat vele naphosszat. A gyermek is trágárszittkokat kiabál a füledbe.

Most értjük apáinkat, kik a káromkodást elrettentő büntetssel sújtották.

Mi sem nézhetjük tétlenül ezt az erkölcsi mételnyt. Irja fel a rendőr a kik az utcán káromkodnak. Csak oly szenny mocsos szó, mint az állati hulladék. El kell azt takarítani. Szülők jelentsek fel, a ki ocsmány beszédekkel mételyezi meg az ártatlan gyermeki kedélyt. Meg kell büntetni a piszkolódókat.

A legszegényebb embernek sem lehet itt mentsége, mert hiszen az iskolában, a templomban egyébre tanították és tanítják.

Mig utcáinkon és tereinken napirenden való a mocsos beszéd, addig nem város Debrecen, csak cifra falu, amelyben nem jó járni kelni a művelt embereknek. Tessék megkezdeni a gyom irtását, de mielőbb.

Az állatkinzás is nagy mértékben folyik körülöttünk. Angliában az év egy-egy vasárnapját arra a célra használják fel, hogy az állatok szeretetére, kímélésére oktadják a népet. Mért ne vennék fel ezt programjukba a debreceni lelkész urak is?

A kis jogász éppen szerelmes levelet akarna írni. Hirtelen letoppán a „princi“ és beadványt írat vele a törvényszékhez. A jogász gyerek lát a munkához, kezdvén a beadványt illetésképen: „Kedves törvényszék!“

Puskaropogás.

Alig veri éjfél az óra s a debreceni Nimrodok apraja nagyja fegyvert ragad s megy üzni, hajtani a pagonyban futkosó gyors vadat. Beleestünk újból a vadász szeszonzba, a mely t. i. kezdődött már augusztus elsején.

Angusztus elsejétől ropog Magyarország szerte a puska, a puska, a mikor a törvény megengedte, hogy az ökölnyi foglyok felé 15 kétől pedig már a nyulak után is köpülhessen a gyilkos ólom.

A vérbeli vadász, kinek őserénye a türelmesség nem siet a száraz paragrafus után, hanem a szakember ítélletével 15 ig vár a fogolyra és csak augusztus végén lő tapsi fülest. Ez azonban csak igazi vadászra tartozik. A debreceni vadászok zöme alig várja, hogy felülthesse új vadász öltönyét és ha török, szabad augusztus 1 én megkezdzi a nagy hadművetet erdőn, mezőn, büszkélkedve lövi ki a pacsirtányi apró foglyok közül a két őreget a csapat vezetőit, a melyeknek pusztulása után a gyermeknépet elhordja és biztosan és föltétlenül a róka, menyét, kóbor macska, görény, varju, héja sőt még a szent golya madár is, — a kinek becsülete lejárt már a vadászok előtt s nem egyszer kap olmot az oldalába, ha a vadász területen száll be bogarászni.

A kis nyulacskákat pedig bizony még augusztusban nem nagy „kunszt“ lepuskázni s a nagyok közül még nem egy van, amit Isten ellen való véték ledurrantani. De mit törődik azzal a dupla puskás cifra hadsereg. A neki „hekuba“ fő a nagy „szenvedély“ kielgítése. Szent Isten de hatalmas szó, hogy inponál az asszony nép előtt melyért vérre áldozatra kész. Aki nem hiszi, menjen csak ki vasárnap, ünnepnapként a pályaudvarra, ahol gyönyörködhet a skatulyából kivett lesi puskás tömeg Mulatságos is meg rettenetes is nézni ezt a tömeget mint hányja vetilős módjára puskáját a vállán.

Hol lefelé tartja, hol a szomszédja oldalának szögi, hol pedig épen mellbe célozza vele a publikumot, nem gondolva meg, hogy a bot is elszülhet s abban a gyilkos ásió csőben is benne felejtették a föltést egyszer, a mely csak úgy véletlenségből el is sült. És megtörténik a szerencse lenség, mint a napokban Török Szentmiklóson, a hol Chorrier Vilmos birtokos, a ki pedig igen jó és öntudatos vadász, véletlenségből homlokra lőtt egy Rammel Jakab nevű fiatal fiut. No, de ezek az augusztusi szenvedélyes vadászok, vérengző turistái a tarlóknak, kukoricásoknak és csalitoknak még sem olyan veszedelmes emberek, mert legtöbbször vígan „száll a fogoly tolla“ s iramodik a nyulacska szőre, mivel gyorsan viszi tovább a vad és ha megrakott zsákmánnyal térnek vissza, legfeljebb a pénztárcájok s nem a lelkiismeretük sinyli meg.

Aztán szerencse még, hogy ők azok, akik kifáradnak és előszedik a lehűtött borocskát, a karmonádlit a tarisznyából s a csöndes szieszta az élmények hangos megbeszélgetése mellett eltart az idő az esti hazaindulásig.

Nem úgy szeptemberben, a mikor az igazi vadász akasztja vállára a puskát s megnyalozott ujját föltartja, hogy megtudja, meről fúj a szél, s a szélfuvásból megítéli, hogy merre van a vad, a már kifejlett futni tudó nyul — akkor veszi kezdetét az igazi gyilkolás. A szélfuvásból itélni pedig már tudás, tapasztalat, nagy, egy tekintetre való helyismeret kell, amit nem tud más az igazi vérbeli vadász.

— Debrecen vízvezetése és csatornázása. Ugy értesülünk, hogy a mérnöki hivatal, már teljesen elkészült a vízvezeték és csatornázásra vonatkozó javaslataival. A főmérnök legközelebb beterjeszti a terveket a városi tanácshoz, amely az ügyet véleményezés végett átteszti a jog és pénzügyi bizottsághoz. A jog és pénzügyi bizottságnak egy teljes hónap áll majd rendelkezésére az átanulmányozásra az októberi közgyűlésig, amikor egy fontos ügy föltétlenül tárgyalás alá kerül.

Angol vendégek Debrecenben.

Szombaton este érkeznek meg a ködös Albion kirándulói Debrecenbe. A város nagy előkészületeket tesz arra, hogy a vendégek jól érezzék magukat nálunk. Tegnap délután a városházán Oláh Károly tanácsnok elnöke alatt értekezlet volt, amelyen a fogadtatás és a vasárnap programját megállapították. A vasutnál az angol vendégeket Oláh Károly üdvözli magyar nyelven s angolul Csiky Lajos fogja köszönteni őket. A helyivasut külön vonaton az állomásról az Angol királynő szállodába mennek a vendégek. — Vasárnap reggel ismerkedés lesz. Majd séta a városban. 9 órákor a nagytemplomban istentiszteletre gyűlnek össze. — Féltenegy órákor megszemlélik a város nevezetességeit s megkoszorúzzák Csokonai szobrát. Egy órákor közebed az Angol királynő szállóban, amelyre az érdeklődők is szívesen láttnak. Délután a társaság kirándul a pallagi gazdasági intézetbe, onnét pedig a nagyerdei vígadóba, ahol Rác Károly zenekarának közreműködésével a városi dalárda dalestélyt rendez. Hétfőn a gyár és ipartelepeket tekintik meg s a déli vonattal elutaznak Debrecenből.

A katonai behívók és a posta.

A hivatalos lap a honvédelmi miniszternek a következő rendeletet közli, a katonai behívójegyeknek postán való kézbesítési ügyében: „Ertesítem a törvényhatóságot, hogy a véderőről szóló törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás e részbeli rendelkezéseinek megváltoztatásával, elrendeltem, hogy a katonai behívójegyek kézbesítése a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. évi XX. t. c. 25. szakasza értelmében további rendeletemig *posta útján történjék.*“

— Az üzletvezetőség köréből. Ulharik Béla, az újonnan kinevezett debreceni üzletvezető tegnap érkezett Debrecenbe. — Ulharik Béla a napokban már át is veszi hivatalát. — Tolnay Kornél, budapesti balparti üzletvezető e hét végén költözik fel Budapestre.

— Hitelesítő közgyűlés. A keddi rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvét tegnap délután hitelesítették. A hitelesítő közgyűlésen Kovács József polgármester elnökölt.

— Terjed a tifusz. Csodálatos, hogy a hatóság titkolni akarja azt a veszedelmes betegséget, a mely nap nap után jobban és jobban terjed. A főorvos legutóbbi nyilatkozata szerint a tifusz csak „szórványos“ jellegű és mégis úgy van, hogy tegnapelőtt is négy teppnap is négy, tehát két nap alatt nyolc, újabb megbetegedés történt. A cafék gátások helyett üdvösebb volna az óvintézkedéseket a legmesszebbmenő mértékben megtenni.

— A bolygó zsidó csizmái. Új város régiségtárában van egy pár poros-

szíjjakkal átfűzött, szögekkel kivert csizma. A jámbor idegen azt hinné, hogy a rongyos lábbelit valami muzeumi ór felejtette a díszes muzeumban, s megrökönyödve értesül a csodálatos valóságról, hogy a csizma a bolygó zsidó tulajdona volt s ezt huzta lábára, a mikor a világűrben bolyongott. Hogy került a bolygó zsidó csizmája az ulmi muzeumba. Sokan kérdezték ezt már s a derék ulmiak többféle verziót mondanak a becses relikvia eredetéről. Van Ulmban egy keresztemáros familia, melynek tizenhetedik ősapja is bort mért már a városban. Ebben a keresztemárosban jelent meg egy másodpercre, a bolygó zsidó, mert megfájdult a lába, s jobbnak látta csizma nélkül folytatni az utját. — A csizma a keresztemárosban maradt s a keresztemáros familia nem mutatta senkinek. — Gondosan elrejtette, selyembe göngyölgetve tette el a családi almáriomába. — A dolog mégis kitudódott s a városban azt mesélték hogy a bolygó zsidó csizmája aranysegekkel van kiverve s a talpa szinezüstből készült. A család utolsó tagja a becses relikviát a muzeumnak ajándékozta. Egy másik verzió szerint egy jámbor zarándok adta a csizmát Ulm városának, melynek lakossága szeretettel fogadta a fáradt agastyánt. — Akár igaz az utóbbi verzió, akár nem, való, hogy a derék ulmiak szörnyen büszkék a bolygó zsidó csizmájára.

— **Konti József állapota.** A Király-Színház igazgatósága táviratot kapott Balatonfüredről, Konti Józsefnek, a beteg zeneszerzőnek orvosától. A távirat szerint Konti József állapota tegnap tetemesen javult.

— **Nagy disznóság!** Nem tudunk egyéb címet adni a Hohenzollern-röpiratból keletkezett ügynek, a mint ma előttünk áll az egész kis história. Kisült, hogy a röpirat szerzője Mendl Miksa, berlini lakos, amolyan mindenre kapható sajtó fickó, a nagy lármát csapott röpiratnak Budepestre küldéséről pedig Banneth Sándor gondoskodott. Ez a Banneth a m. kir. dohánygyártmánykivitelési részvénytársaság tisztviselője. A társaság tulajdonosa Herzog Péter báró, akinek kezében vannak az összes részvények, sőt a röpiraton is igen kiváló uraság, üzleti borítékában küldettek szét. Herzog ur a bártfai kártyabarlang tulajdonosa és Tisza által kinevezett főrend. Ez az ügy legujabb, igen büzös és szennyes stádiuma. A szerzőséget ráfogták dr. Weisz Juliánra, Apponyi gróf bizalmasára mert a röpirattal Apponyit és az egyesült ellenzékét akarták meggyanúsítani, lázadás és pártütés hírébe keverni. Imé, kiderült, a mit mi rögtön tudtunk, a mint kisült, hogy a röpiraton álnévű szerző szerepel, tudni illik az, hogy ilyen csakis a Tiszák és a Fejérváryék méregkonyhájából kerültek ki. Imé, hátrafelé sült el a fegyver mert egyrészt megisszák a gyalázatos ármány levét a cinkosok, másrészt az udvar is tisztában lehet azzal, hogy a magyar nemzettel való mai makacs harcában miesoda gondolatokat és érzelmeket kelthett a Hohenzollerneket falra festő írásmű! Ezért nem indítottak hát Tisza-Fejérváryék hivatalos vizsgálatot a dologban, holott erre elég okot találhatott volna! Megelégedtek azzal, hogy az „Az ujság” ujságrágalmait föcskendezték az ellenzékre. Node lesz még a kutyára dér — hallatlan alávalóság folytatása el nem maradhat. Még az sem segít ezen a bandán, ha kisült, hogy a röpiratot tulajdonképen a mindenlébe kanál Pázmány Dénes írta.

— **A hajduhadházi műkedvelő ifjakból álló társaság** a hó 26—27-én, táncal egybekötött zártkörű műkedvelői előadást tart. Az előadás tiszta jövedelme a debreceni mentőegyesület javára fog fordíthatni. Ez alkalommal színre kerül „A cigány” népszínmű 3 felvonásban, dalokkal és tánc

cal, irta: Szigligeti Ede. Helyárak: I-ső rendű hely 1 kor. 20 fillér, II od rendű hely 1 kor., III ad rendű hely 60 fillér. Jegyek előre válthatók: Debrecenben is Riesz Lipót cukrászdájában, Kovács Antal órházi pénztárnoknál. Bocskay-megálló és este a pénztárnál. Az előadás, tekintettel a vonat közlekedésre, 6 és fél órakor veszi kezdetét, vége 9 és félkor. Kedvezőtlen idő esetén az előadás, vagy a vigadó termében, vagy a következő héten fog megtartatni.

— **Az Ór.** E hónap 27-én radikális új politikai napilap indul meg Kolozsvárt. Az új lap címe: „Az Ór”; főszerkesztője Harsányi Sándor, felelős szerkesztője Szász Ödön.

— **Drágaság Debrecenben.** A drágaság miatt elhangzott panaszok egyre szaporodnak Debrecenben. A piaci árak egyre drágulnak, sőt az előjelek azt mutatják, hogy az őszre eddig még sohasem észlelt piaci drágaság lesz. Ennek a féktelen drágaságnak az az oka, hogy a jószágnak nincs eledele; kivált kevés a kukorica és a takarmány. Az őszi drágaság megakadályozása valóságos gazdasági csodaszámba menne, de arra egyáltalán nincs kilátás.

— **A mozgás, mint gyógyító mód.** Az újabb orvosi irány már letett róla, hogy nagy és erőszakos mozgásra kényszerítse az embereket és ma már számos betegséget, főleg az idegességet, sípkórt nem mozgással, hanem fokozott nyugvással gyógyítják. Az előtt szivbajos embert is hegymászásra itélték. Étvágytalanságot is sok mozgással javítottak, míg ma órákig tartó fekvéssel próbálnak sikert elérni. Más eszközökkel dolgozik a svéd gyógyító mód, mely a test izmainak mozgatása által, nemcsak javítja az elpettyűt idegeket, hanem még a munkaképtelenné vált tagokat is sikerrel gyógyítja. Egy svéd orvos naplójegyzetében érdekes apróságokat közöl, melyek a laikus embert is érdekelhetik. Egy munkásembert jobb karján megharapott egy ló. A seb veszélyes volt. Kezelése sokáig tartott és míg a seb begyógyult, a kar csaknem béna volt. Ez már egy esztendőnél tovább tartott és a svéd gimnasztika segítségével a fokozott izom-működéssel sikerült a kéz munkaképességét annyira fokozni, hogy pár hónap leforgása alatt az alig 8 gramm súlyt megbíró kar 800 gramm súly megbírásiig erősödött. Tehát százszoros súlyt bírt meg a már ennyire beteg kar, helyes és szakszerű gyógyítással; sőt régi mesterességét, az asztalosságot is újra gyakorolhatta a munkásember.

— **A hősködő hadnagy esete.** Máltás Béla hadnagy balatonalmádi afférje ügyében egy szemtanú a következőképp beszéli el az esetet: Máltás Béla hadnagy Jankovics Gyula gyógyszerész és Veisz Ede fővárosi tanító a Zsák fele vendéglőben mulattak. A cigány az asztalnál muzikált. A mikor a közönség távozott a keresztemárból, a hadnagy és társasága felszólította a cigányt, hogy menjenek éjjeli zene adására. Amikor a villa elé értek, ahol az éjjeli zenét akarták adni, Máltás a levegőbe akart lőni, hogy jelt adjon a szerenád megkérdesére. A revolver nem sült el a levegőben, hanem a mikor Máltás a revolvért eleresztette, akkor röptült ki belőle a golyó és véletlen szerencsétlenségéből Lakatos Gyula cigányt találta a hasán. A golyó nemesebb részt nem talált. A hadbíróság megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy véletlen szerencsétlenség történt.

— **Mikor a színész királynak játszik.** Marienbadban Eduárd király ellátogatott a színházba. Buchbinder bohózata, A posás fiú és huga került színre. A színház igazgatója már napok óta nagy zavarban volt, mert komikusát, Olschinszkyt most az égeri hadgyakorlatokra hívták be. Az őrnagy mindössze két napi szabadságot engedélyezett a komikusnak, mire Laska, a színház direktora Ischbe, a kabinet irodához sürgőzött és arra kerte a császárt, hogy mentse fel Olschinszkyt a hadgyakorlatok alól, miután a komikus nélkülözhetetlen ahhoz az előadás-

hoz, melyet az angol király akar megnézni. A kabinetiroda a kérvényt kedvezően intézte el és Olschinszky azonnali szabadságot kapott.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta a következő haláleseteket jelentették be a debreceni állami anyakönyvi hivatalnál: Móró Eszter ev. ref. 4 éves, Oláh János gör. kath. 55 éves, Tömösvári Margit ev. ref. 9 napos, özv. Diószegi Andrásné ev. ref. 49 éves, Zsigó Lajos ev. ref. 48 éves, Szabó Zoltán ev. ref. 13 hónapos, Nagy Mária ev. ref. 1 hónapos, Kecskés Mihályné ev. ref. 74 éves, Fogarasi Mária ev. ref. 16 éves, Vásári Mihály ev. ref. 75 éves, Szilágyi József ev. ref. 74 éves, Körtvélyesi Vilma. r. kath. 5 hónapos, Horváth János Miklós r. kath. 12 napos, Sas Sándorné ev. ref. 39 éves.

— **Arany Bika mulató.** Nem esdőljük, hogy naponta a közönség, oly melegen pártolja ez orfeumot, műsora megfelel egy fővárosi mulatónak és látható, hogy a vezetőség költséget nem sajnál. Grünau Poldi felette kacagató kuplén esténként jól mulat a közönség. A bohózatnak szintén Grünau a lelket, a kitűnő bohóság állandó jó kedvben tartja a közönséget. A hölgyek közül dícséretet érdemel Dussy Angela értelmes, diszeret előadása, Jackson néger humoristaud és a két Wandrey (Várady) nővér, kiknek bájos arca valóban meggyerő. Állandó tetzésnek örvendenek Virág és Berényi ügyesen előadott kupléi.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme **Pincatca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő hiakatban.**

x **Feriz** az eddig létező egyptomi cigaretta hüvelyek között a legujabb. Egyedüli képviselő és főraktár Pongrácz Géza papirgyári raktárában, Debrecen.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

A kassai katonai botrány.

— aug. 24.

Az a szörnyű botrány és vérgöngy, a melyet Kassán két aranyosillagos briganti rendezett, már országos ügyggyé lett s még erősen foglalkoztatja a kassaiakat. Az éjjel nagyon mozgalmas volt a város és igen sokan jártak a kórház előtt, ahol a súlyosan megsebesített Klein Lipót szocialista vezér válságos állapotban fekszik.

A katonák iránti ellenszenv olyan nagy, hogy a parancsnokság szükségesnek látta intézkedni, hogy katonák csak a szükséges szolgálati ügyekben kerüljenek ki az utcára. Maguk a katonai körök is nagyon elítélik Bosits Miklós és Sartory hadnagy eljárását. Az ügy olyan természetű, hogy a katonai botrányok történetében, amely pedig hasonló példákban nem szűkölködik, páratlan.

Kassa közönsége elhatározta, hogy ez ügyben népgyűlést tart, mert Seress Imre szerkesztő ügyét, mint a közvélemény megnyilatkozását teljesen a magáévá teszi.

Biztos forrásból tudósítanak bennünket arról, hogy a kassai háziezredet távirati uton már el is helyezték Kassáról. Hogy hová? az még nem tudódott ki.

Az országszerte kinos feltűnést okozott ügy befejezését nagy kíváncsisággal várják.

Seress Imre az éjjelt nyugodtan töltötte s már környezetével röviden beszélni is próbált, de az izgalmakat mindenáron elhárítja tőle. Klein Lipót nyomdász, akinek Sartory hadnagy a hasába döfte a kardot, a kassai

lat vívódik. Alapotának súlyos voltát eltitkolni igyekeznek, mert a lázongó nép könnyen nagy tüntetésekre hajlik. A vizsgálatot a rendőrség és a katonai felsőbbség megkezdte.

Késő éjjel kapjuk a hirt, hogy Bosits Miklóst a hadbírótság egyelőre szobafogságra ítélte s az utcára sem szabad kimennie, a míg az ügyben érdemleges újabb határozatot nem hoznak. A tegnapi este Kassáról elutazott Sartory hadnagyot Budapestre visszarendelték Kassára.

A botrányos ügy fejleményei elé mindenfelé nagy érdeklődéssel néznek.

TAVIRATOK.

Bomlik a szabadelvűpárt.

Budapest, aug. 23. Mi sem tartja már össze a Lloyd Klubot. Ma már s VII. kerületi szabadelvűpárt is a fölött tanácskozott, hogy kiválik az országos szabadelvűpártból. Morzsányi Károly elnök bejelentette a pártból való kilépését, mire az egész párt feloszlását határozták el.

A szultán merénylője.

Konstantinápoly, aug. 23. A szultán elleni merénylet tárgyában a Joris ellen indított vizsgálat még nem ért véget. Előreláthatólag még eltart ezen a héten. A robbanóanyag felkutatására folyamatba tett vizsgálat eredménytelen.

Ostromállapot.

Konstantinápoly, aug. 23. Az ostromállapotnak a krétai kerületekben való végrehajtása kezd egyöntetű lenni. Az orosz kerületben enyhült a szigor, a többiekben szigorították az intézkedéseket. Az orosz és angol kerületben a fölkelés nagyobbodott. Komplikálja a helyzetet az a körülmény, hogy legújabb időben a főbiztos hívei, föltegyverkezett bandák, különféle helyen bukkannak fel.

A béketárgyalások.

Páris, aug. 23. A New-York Herald jelent, hogy a mai orosz-japán béketárgyaláson a japánok azt az előterjesztést fogják tenni, hogy a kínai keleti vasutat egy nagy remzetközi társaság ellenőrzése alá helyezték. A társaság vezetésében Japán, Kína, Németország, Anglia, Franciaország, az Egyesült-Államok és Oroszország is képviselve lenne, föltéve, hogy elfogadják a japán föltételeket.

Japán és Korea.

London, aug. 23. A Daily Telegraph jelent Tokióból tegnapi kelettel: A külügyi hivatal ma tette közzé a Koreával e hó 13-án kötött, kilenc pontból álló szerződés szövegét. A szerződésben főbbek között az az intézkedés van, hogy a hajótulajdonosok jogosítva vannak földet bérelni, hajógyárakat és kikötőket építeni. A szerződés 15 évre szól.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, aug. 23.

Buzakinálát és vételkedv javult. Tartott irányszat mellett 35,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek közül rozs nyugodt, a többi változatlan. Idő: szép.

Buzaoktóberre	15.92—94.
„ áprilisre	16.48—50.
Rosa októberre	12.94—96.
„ áprilisra	13.40—42.
Zab októberre	12.26—28.
„ áprilisra	12.78—80.
Tengeri augusztusra	16.72—76.
„ szeptemberre	—
„ májusra	13.44—46.
Répe augusztusra	24.70—90.

KÖZGAZDASÁG.

Ingatlanok forgalma Debrecenben.

— augusztus 24.

Tóth József és neje Hunyadi Zsófia veszik a debreceni 600 sztkvben foglalt 314 négyszögöl homokkerti szőlőt Kecskés Sándor és neje Papp Juliánától 1400 kor.

Tawás József és neje Bihari Erzsébet veszik a debreceni 2784 sz. tkvben foglalt 5 hold 400 négyszögöl ondi földet Faragó Mihálytól 4400 koronáért.

Balog Miklós és neje Dávid Zsuzsanna veszik a debreceni 3049 sztkvben foglalt Szent Anna utca 27. sz. házat Antal Adolf és neje Schön Saroltától 29000 kor.

Balog István és neje Szabó Zsuzsanna veszik a debreceni 3866 sztkvben foglalt 742 négyszögöl Tégláskerti szőlőt Foldesi Istvántól 1200 koronáért.

Szilágyi József és neje Albertin Eugénia veszik a debreceni 4971 sztkvben foglalt 300 négyszögöl Csapokerti szőlőt özv. Kiss Bálintné Izse Erzsébettől 2300 kor.

Oláh József és neje Kathi Juliánna veszik a debreceni 7697 sztkvben foglalt 4 hold 50 négyszögöl ondódi földet Oláh Péter és neje Konda Máriától 3000 kor.

Balog Ferencné Tóth Eszter veszi a debreceni pusztai Ebasi 128 sztkvben foglalt 23 hold 1028 négyszögöl tanyaföldet 10 000 koronáért.

özv. Gubás Jánosné Iratosi Eszter veszi a debreceni 8021 sztkvben foglalt 280 négyszögöl házhelyet Nagy Józseftől 330 kor.

Varga József és neje Varga Zsuzsanna veszik a debreceni 8021 sztkvben foglalt 140 négyszögöl házhelyet Nagy Józseftől 330 koronáért.

Andusz Kálmán és neje veszik a debreceni 4657 sztkvben foglalt 828 négyszögöl hatvanutcai kerti szőlőt Nagy János és neje Balogh Esztertől 5000 kor.

Özv. Deurjén Sándorné veszi a debreceni 1231 sztkvben foglalt Homok utca 71. számú házat Laszlo Mihálytól 1770 kor.

Bagdi István és neje Dalmi Eszter veszik a debreceni 484 sztkvben foglalt Rakovszky-utca 5 sz. házat Varga István és neje Kovács Juliánától 3000 koronáért.

Lusztig Mór és neje Glück Mariska veszik a debreceni 8182 sztkvben foglalt 316 négyszögöl homokkerti szőlőt Csobánecz Páltól 2000 koronáért.

László János és neje Tóth Juliánna veszik a debreceni 1108 sztkvben foglalt 6 hold 1026 négyszögöl ujosztású földet Püspöki Lajos és nejétől 6000 kor.

Frank Gáspár és neje Helfersohn Mariska veszik a debreceni 2795 sztkvben foglalt Törökbálint utca 22. sz. házat Varga Zsuzsanna Vedres Gáborné és társaitól 6200 koronáért.

Kathi Sándor és neje Szabó Zsuzsanna veszik a debreceni pusztahalapi 136 sztkvben foglalt 8 hold 1507 négyszögöl kaszálót Goda Sándor és neje Nagy Borbálától 3575 korona 50 fillérért.

Dr. Brunner Lajos és neje Koppen Gabi veszik a debreceni 8501 sztkvben foglalt 21 hold 444 négyszögöl ujosztású földet Dr. Kenézy Gyula és neje Bársony Lujzától 25000 koronáért.

Kiss Gábor és neje Czebe Eszter veszik a debreceni 8021 sztkvben foglalt 140 négyszögöl házhelyet Nagy Józseftől 375 kor.

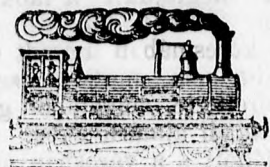
Nyilt-tér.*

Nyilatkozat.

Deák Józsefné s köztem felmerült ügyből következőleg kijelentem, hogy Deák Józsefnét nem sértetem, sérteni nem akartam s ha félreértés történt azért bocsánatot kérek Debrecen, 1905. augusztus 22.

Gömöri Lipót.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.



MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely-Kassa f	d. u.	4	36
m. á. vasúttól	reggel	5	35
vásártérrel —	reggel	5	44
m. á. vasúttól	d. e.	8	09
vásártérrel —	d. e.	8	16
H.-Böszörmény) m. á. vasúttól	d. u.	11	11
E.-Sz.-Mihály) m. á. vasúttól	d. u.	11	20
felé) vásártérrel —	d. u.	4	41
m. á. vasúttól	d. u.	4	54
vásártérrel —	este	7	—
vásártérrel —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4	56
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Köcs—Polgár felé vásártérrel	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bépestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányiggy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szegedről — — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
vásártérre —	reggel	7	33
mávasúthoz	d. e.	7	40
vásártérre —	este	6	22
mávasúthoz	este	6	28
vásártérre —	d. u.	3	29
mávasúthoz	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Köcs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Köcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Láhne-féle tan- és nevelő-intézet ::
Sopron.

**Elemi iskolával,
8 osztályu nyil-
vános főgimná-
ziummal és
realiskolával.**

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Növendékek rendre és önálló munkássága szoktattatnak. Új növendékek már augusztus hónapban is felvétetnek. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

Dr. Málnai Mihályné

Legelsőbb leány tan- és nevelőintézete.

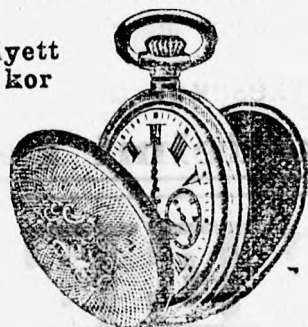
Budapest, VI. Teréz-körut 39. I.

Bejáró és bennlakó növendékek. Elemi, polgári továbbképző osztályok. Allamérvényes bizonyítványok. Korlátolt számú növendékek. Kiváló taneszközök, Bennlakó külföldi nevelőnek. Kívánatra bővebb felvilágosítást az

igazgatóság.

Feltűnést kelt!!!

18 helyett csak 7 kor



Pompás motoronir-Gloria-ezüst óra. 3 erős fedéllel nagy berítéssel, gazdagon vésvé, pompásan járó, 8 évi jár állás mellett, utánváltással csakis

7 korona.

Uhrenf. J. König.

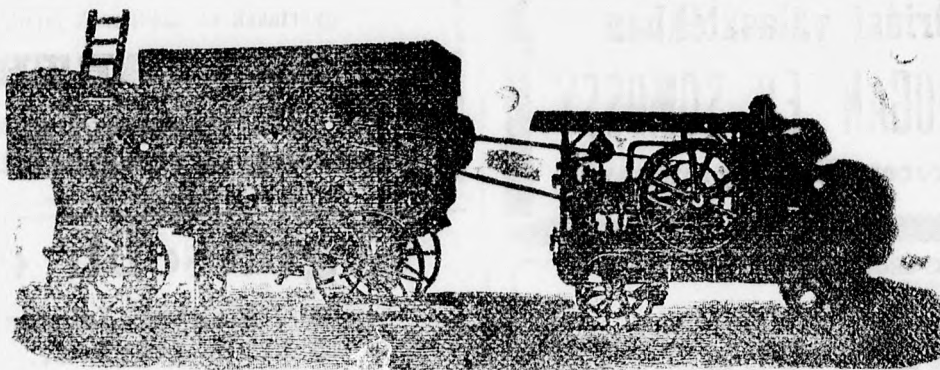
Wien, VII. Westbahnstr. 36/72.

„M A Y E R“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.
Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 13 szám.

Készít mindennemű
Gazdasági gépeket, u. m. velőgépek, szénagyűjtők, ekék, boronák, szecskavágók, repavágók, morz-olók és darálók stb. a legjobb kivitelben,
kitűnő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!



Malomépítészet Új hengerek minden szakmába vágó gépek gyártása műmalmi berendezések.

Különlegesség Legújabb szerkezetű csavaros borprekék, szőlőszűzők és szabad víznyomású bor sajtók.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. * Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Nyiló virágok, esokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbkacafákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János
műkertésznél

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcso ár és pontos szállítás biztosított.



Zacherlin

Nagyon segít és utólérhetlen féregpusztító
Úvegekben vásároljuk.

Kapható:

Debrecen

Csanak József
Crisco Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Fritsch Károly
Ganovszky Lajos
Göczey István
Havas József
Jósa és Jóna
Kertész Nándor

Klein Ignác
Kóhn Henrik
Kömlössy Lajos
Kontsek Géza
Kernhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc
Rickl Antal József

Róth Antal
Tóth Kálmán
Várray József
Göczey István
Böszörményi István
Molnár Jenő
Kornhoffer József
Kertész Miklós

Berettyóujfalu:

ifj. Weiszberger Ignác

Érmihályfalva:

Grósz Hermann

Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József
Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizsmann József

kereskedőknél.



Iskolás fiúk és leányok részére

ajánlunk:

Fehérneműeket,
Paplanok,
Matracok,
Flanell takarók,
Zsebkendők,
Nyakkendőket.

Óriási választékban

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.



Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.

BUDAPEST, V. VAGY-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

NYAVAJA TÖRÉS!

A nyavajatorés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a „Hattyu gyógyszerár” által Majna-Frankfurt.

Hidraulikus sajtók

Arany érem

Szeged 1899

Arany érem

Budapest 1899

Arany érem

Pozsony 1902

hidraulikus
sajtóért.szőlő- és gyümölcsmust a nagy üzem számára,
kitolható kosárral vagy 1 kosárral.Ber-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat
kézi hajtásra Herculesnyomó-szerkezettel vagy
vastányérral. Gyümölcs- ésszőlő-őrleket,
bogyózógépeket
Gyümölcs-aszaló-készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mintekülönlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és Ta., BÉCS, II/1

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kéretnek.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

Egy 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében
jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetés után pedig
2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K.

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK.

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG”

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsajtóval felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D A,

hol mindennemű

N Y O M T A T V Á N Y O K

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a

„SZABADSÁG”

részére

jutánycsan felvételnek.

A
„SZABADSÁG”a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . 12 kor.

Fél évre . . . 6 kor.

Negyed évre . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . 20 kor.

Fél évre . . . 10 kor.

Negyed évre . . . 5 kor.